

АБ РАБОЦЕ ВЫШЭЙШЫХ НАВУЧАЛЬНЫХ УСТАНОВАў I АБ КІРАўНІЦТВЕ ВЫШЭЙШАЙ ШКОЛАМ

Пастанова Савета Народных Камісараў С'юза ССР i Цэнтральнага Камітэта ВКП(б)

СНК СССР i ЦК ВКП(б) лічаць, што становішча падрыхтоўкі кадраў у вышэйшай школе ўсё яшчэ астаецца недавальняючым.

Пры арганізацыі новых вышэйшых навучальных устаноў i разгортванні старых нарэдку ўспасаваць важнейшай умова работы ВНУ — забеспячэнне іх адпаведнымі навукова-педагагічнымі кадрамі, лабараторыямі, габінетаў, бібліятэкаў, i ў выніку чаго ўзровень навучання ў гэтых вышэйшых навучальных устаноў не можа адрознівацца ад узроўню сярэдняй школы (тэхнікумаў).

Вучэбныя планы ўсё яшчэ многадзярны і падпадоць, таксама як i праграмы, штогоднім зменам. Асудзілі ўстаноў стабільнаму падручнікам i да вышэйшай школы, i якая ўсім падручнікам па раку важнейшых іспытанняў. Вельмі недастаткова выпускаюць спецыяльна перакладанай літаратуры.

Прамерная хробасць i многадзярныя праграмы, паралельна ў падрыхтоўцы кадраў аной i той жа спецыяльнасці прыводзяць да распынення навукова-педагагічных сіл, матэрыяльных сродкаў i да зніжэння якасці навучання ў вышэйшых навучальных устаноў.

У арганізацыі вучэбнай работы на гэтым часу не з'яўляюць так званы «брыгады-лабараторыі» метады навучання: групавыя заняткі з малакваліфікаванымі кіраўнікамі памяняюць сабой устаноўленыя лекцыі, побач з гэтым студэнты перагружаюцца іншымі відамі вучэбнай работы на шкоду іх самастойнай работы.

Наперак пастанова ЦК ВКП(б) ад 19 верасня 1932 г. аб тым, што вытворная практыка павінна быць арганічнай часткай усёга вучэбнага працэсу, — належаць кіраўніцтва гэтай важнай часткай часткай навучання ўсё яшчэ няма. Для вытворнай практыкі студэнтаў нарматы прадстаўляюць недастаткова абсталяваныя прадпрыемствы, клінікі, лабараторыі i т. п. Няма неабходнага кантролю за праходжаннем вытворнай практыкі студэнтамі. Няма строгай ісправачнасці аб праходжанні работы пасля звароту студэнта ў практыку ў ВНУ. Усё гэта не можа не прывесці, і на справе ажорка прыводзіць, к тэму, што студэнты не прымушаюцца спалучаць тэорыю з практыкай, правараць вопытам атрыманымі імі ў спецах ВНУ вельмі.

Дырэкцыя партыі i ўрада аб адзначанай дырэктароў вышэйшых навучальных устаноў не выконвае: адзначанае дырэктароў парашае адміністрацыям да боку грамадскіх арганізацый, i дырэктары ў сваю чаргу перадаюць раб асноўных функцый i кіравання другараліным асобам.

З боку дырэктароў i грамадскіх

арганізацый вышэйшых навучальных устаноў няма штодзённага клопату аб усеабавым выхаванні студэнта, як прыкладнага па палітычнай свядомасці, культурнасці i дысцыплінаванасці савецкага грамадзяніна.

Усім недавальняюча пастаўлен прымё ў вышэйшых навучальных устаноў. Асудзілі ўстаноў адзіныя дзверы ўстаноўлены ўмовы прымё. Важнейшую справу прымё студэнтаў дырэктары часта перадавалі другараліным работнікам. Уступныя экзамены праводзяць у большасці выпадках недастаткова арганізавана пры асутнасці непасрэднага ўдзелу i кантролю з боку дырэктароў ВНУ i ўпраўленняў вышэйшых навучальных устаноў нарматы. Замест уважлівай праверкі ведаў кожнага паступаючага ў ВНУ дырэктары ВНУ, у пачатку з выкананнем устаноўленых кантынгентаў прымё, зважаюць узровень патрабаванняў для паступаючых. З прычыны гэтага склад студэнтаў засядаецца малаграмаднымі, выпадковымі людзьмі.

Кіруючыя работнікі многіх нарматы да гэтага часу не ажыццяўляюць на справе вытворнай практыкі ВНУ, яна недаправаваючы важнейшую дзяржаўную справу падрыхтоўкі кадраў, i перадавалі яе другараліным работнікам нарматы. ВНУ дазваляе не карыстаюцца той увагай, якую вымагаюць нарматы прадпрыемстваў.

Усе гэтыя недахопы ў кіраўніцтве вышэйшых навучальных устаноў з асаблівай сілай выдзеліліся за апошні час у сувязі са стагнацкімі рухам у прамысловасці i на транспарце. Стагнацкі рух ускрыў рэзкае астаўненне навуковай i вучэбнай работы ў ВНУ ад практыкі. Азоль — вымагае неабходнасць перагляду ўстаноўленых праграм, падручнікаў, справаўнікаў, энцыклапедыі i тэхнічных дапаможнікаў i адпаведнасці з рэальнымі стагнацкімі рухам i задачамі скарыстання тэхнікі да дня i шпэркага росту прадукцыйнасці працы.

Ва ўмовах перамогі соцызлізма, далі «стары, аўдаўшчы тэхнікі, вырашаюць усё», да вышэйшых навучальных устаноў павінны быць праўданы новыя, больш высокія патрабаванні, якія-б забеспячалі падрыхтоўку высокакваліфікаваных, палітычна выхаваных, усеабава адпаведных i культурных кадраў, уладоўчых «сваімном усіх тых багасці», якія выправаляла чалавечтва» (Ленін) i азольны поўнаасоў асобі найвышэйшай дасягненні навукі, скарыстань тэхніку да дня i па-большэйшаму зважць тэорыю з практыкай, спалучыць вядоўчымі вопыт з навукай.

СНК СССР i ЦК ВКП(б) пастаўляюць:

I. АБ ПРЫЕМЕ У ВЫШЭЙШЫЯ НАВУЧАЛЬНЫЯ УСТАНОВЫ

1. Права на паступленне ў вышэйшых навучальных устаноў i на басплатнае навучанне ў іх карыстаюцца ўсе грамадзяне Савецкага С'юза абодвух полаў, на ўзросце ад 17 да 35 год, якія маюць атэстат аб сканчэнні поўнага курсу сярэдняй школы i якія паспяхова вытрымалі ўстаноўленыя для паступлення ў гэтыя навучальныя устаноў іспытні.

2. Усе паступаючыя ў вышэйшых навучальных устаноў палгаюць уступным экзаменам на вступных прадметах: а) руская мова (імясловая работа — «сочыненне»), б) граматыка, в) літаратура, у ВНУ-ж, дае выкладанне вядзена на іных мовах, таксама экзамен на мове, на якой вядзецца выкладанне ў данай ВНУ, г) палітграма, д) матэматыка, е) фізіка, ж) хімія, з) а 1937 года — па адной з валежных моў (англійскай, нямецкай, французскай).

Паступаючыя ў сельскагаспадарчыя i акадэмічныя вышэйшых навучальных устаноў палгаюць дадатковым іспытам па геаграфіі, а ў гуманітарныя (гістарычныя, філалагічныя, юрыдычныя) — па гісторыі i геаграфіі.

Паступаючыя ў будаўнічыя, архітэктурныя i мастацкія вышэйшых навучальных устаноў палгаюць дадатковым іспытам па рысаванні i чарчэнню, а паступаючыя ў музычныя i тэатральныя вышэйшых школы — дадатковым іспытам па спецыяльнасці.

Пераважным прамам паступлення ў ВНУ карыстаюцца асобы, атрымаўшыя ў ходзе прыёмных іспытаў найвышэйшыя азнакі.

Скончыўшы сярэдняю школу i

ных устаноў i члены прыёмных камісій абавязаны асабіста знаёміцца з кожным паступаючым i асабіста правараць усе дакументы паступаючых.

6. Прапанавань нарматым забеспячыць кантроль за ходам прыёму ў вышэйшых навучальных устаноў i дапамогу дырэктарам у правільнай арганізацыі i свечасо-

II. АБ АРГАНІЗАЦЫІ ВУЧЭБНАГА ЧАСУ

1. Ажыццявіць існуючую практыку самавольных тэрмінаў пачатку, пералыккаў i сканчэння заняткаў у вышэйшых навучальных устаноў, устанавіць у ВНУ пачатак заняткаў з 1 верасня i сканчэння іх 30 чэрвеня з перапынкамі: на зімовыя канікулы з 24 студзеня па 6 лютага i на летнія канікулы з 1 лютага па 31 жніўня.

Для старэйшых курсаў (3, 4 i 5 курс) вышэйшых навучальных устаноў, вытворная практыка якіх з'яўляецца з сезоннасцю работы, дапускаць пачатак навучальнага года з 1 лістапада. Спіс гэтых ВНУ зацвердзяцца фэсэаюзным камітэтам па вышэйшай школе пры СНК СССР.

2. У азначены існуючай практыцы перагрузкі студэнтаў абавязковымі

вым правядзенні прымё, выпраўданы вымаганням педхопм ў працэсе самаго прымё.

Прапанавань нарматым выдэлець для ўсеагульнага ведама справачніцкія ў вышэйшых навучальных устаноў з укаваннем факультэтаў, аддзяленняў, спецыяльнасцей у іх, а таксама ўмоў прымё.

7. Пераход з адной вышэйшай

навучальнай устаноў ў другую — адпаведнаму канусам, толькі да пачатку навучальнага года з дазволу дырэктароў абодвух ВНУ.

Пераход студэнтаў у рознашпальныя вышэйшых навучальных устаноў з дазваляення толькі першых двух курсаў да пачатку навучальнага года з дазволу дырэктароў абодвух ВНУ.

Устанавіць пражаніцца акадэмічнай гадзіны ў 45—50 мінут з перапынкам паміж заняткамі ў 10—15 мінут.

Усе заняткі, арганізаваць па пярэдняму вучэбнаму раскладу, які-б прадугледжваў беспераноснасць з'яўлення працэсу на працягу дня. Вучэбны расклад ВНУ павінен зацвердзяцца на ўсё навучальны год i аўдыёўвацца перад сканчэннем бягучага навучальнага года.

Колькасць дысплыін, вывучальных у семестры, як правіла, не павінна перавышаць 6, а колькасць дысплыін, вывучальных штодзень, не павінна перавышаць трох.

III. АБ АРГАНІЗАЦЫІ ВУЧЭБНАЙ РАБОТЫ

1. У межах узняцця навуковага ўзроўню выкладання i павышэння якасці вучэбных заняткаў у вышэйшай школе, а таксама ў межах развіцця ў студэнтаў навыкаў самастойнай работы над вучэбным матэрыялам, ліквідаваць усё яшчэ практыкуючы ў ВНУ, не гледзячы на катэгорычную забарону, групавыя заняткі для прапрацоўкі лекцыйнага матэрыяла, якія прадстаўляюць перажытка асуджанага ў свой час так званата брыгады-лабараторнага метаду навучання.

Устанавіць наступныя формы вучэбнай работы з выкладчыкамі: а) лекцыі, правадзімыя прафесарамі i дацэнтамі; б) практычныя заняткі ў лабараторыях, габінетах, у майстэрнях, у клініках i т. п., правадзімыя студэнтамі пад кіраўніцтвам прафесараў, дацэнтаў i асістэнтаў; в) вытворная практыка, правадзімая згодна вучэбнаму плану пад кіраўніцтвам спецыяльна вылучаных кафедрай кіраўнікоў па тэму ці іштэму віду практыкі.

Пры арганізацыі вучэбнага працэсу асноўна ўвага павінна быць чыравана на самастойную работу студэнтаў, правадзімую ў чытальных, бібліятэках, архівах, лабараторыях, габінетах ці на даму з забеспячэннем кансультацый студэнтам.

2. Ажыццявіць існуючую практыку бягучага ўчыту паспяхоўнасці студэнтаў, устанавіць адзіным крытэрам паспяхоўнасці зладу экзаменаў па лекцыйных курсах i залікаў па практычных занятках.

Усе студэнты абавязаны зважць экзамены за поўны курс кожнага прадмета, увайшоўшага ў навучальныя планы, а таксама зважць залікі на практычных работах пасля таго, як даны курс праслухав студэнтамі поўнаасоў.

Экзамены па складаных прадметах, якія маюць самастойны характар, праводзяцца па частках, але не часцей, чым два разы ў год.

Экзамены праводзяцца прафесарамі i дацэнтамі (якія вядуць адпаведныя лекцыйныя курсы), зацверджанымі ў гэтым званні.

3. Устанавіць па ўсіх вышэйшых навучальных устаноў наступныя ступені адпаведнасці паспяхоўнасці студэнтаў (азнакі): 1) недавальняюча, 2) здавальняюча, 3) выдатна.

4. У азначены існуючай палажэння аб абароне студэнтамі апошніх курсаў дыпломных работ, якое не забеспячае праверкі падрыхтаваных канчаючых вышэйшых навучальнаў устаноў да самастойнай

работы па спецыяльнасці, устанавіць, як правіла, па ўсіх вышэйшых навучальных устаноў, акрамя тэхнічных, зладу дзяржаўных экзаменаў, а ў вэжнічных — абарону дыпломных праектаў у спецыяльных дзяржаўных экзаменапных камісіях, штогод названых наркомамі. Дзяржаўныя экзамены i абарона дыпломных праектаў праводзяцца штогод з 1-га па 30 чэрвеня i з 1-га па 31 кастрычніка.

Да дзяржаўных экзаменаў i да абароны дыпломных праектаў дапускаюцца адукаваныя і залікі на ўсіх прадметах, прадугледжаных вучэбным планам вышэйшай навучальнай устаноў. Студэнты, не адукаваны дзяржаўных экзаменаў ці не абаронішы дыпломных праектаў, дапускаюцца да вытворнай зладу ў наступным годзе.

Прапанавань усеабазнаму камітэту па вышэйшай школе пры СНК СССР у двухмесячны тэрмін распрацаваць палажэнне аб дзяржаўных экзаменапных камісіях i ўстанавіць прыстаўныя да розных тыпаў вышэйшых навучальных устаноў пералік прадметаў, палгаючых зладу з укаваных камісіях, а таксама ўстанавіць парадак абароны дыпломных праектаў i ўнесці іх зацвердзяенне СНК СССР.

5. Увесці па ўсіх вышэйшых навучальных устаноў адзіны студэнтскі білет i адзіны матрыкула (азнакавая кніжка). У матрыкула зазначаюцца ўсе прыметы, абавязковыя для праходжання, i зваіць аб зладу экзаменаў i залікаў.

Адзначыць у матрыкуле зладу экзаменаў i залікаў i прадстаўляць адзінкі мае права толькі прафесар, які праводзіў экзамен, i дацэнт, які прымаў залік.

Прапанавань камітэту па вышэйшай школе пры СНК СССР у месачны тэрмін распрацаваць, апрацаваць вытворнай практыцы для студэнтаў білету i матрыкула, пастаўшы іх на зацвердзяенне СНК СССР.

6. Устанавіць для канчаючых вышэйшых навучальных устаноў вылічаныя двох ступеней.

Дыплом першай ступені выдаюцца студэнтам, скончыўшым вышэйшую навучальную устаноў з адпаведным «выдатна» не менш чым па 3/4 усіх прадметаў, а па астатнім — з адзнакамі «здавальняюча» i «адукаваны» ўсё дзяржаўныя экзамены, ці абаронішы дыпломныя праекты на «выдатна».

Дыплом другой ступені выдаецца студэнтам, якія скончылі вышэйшую навучальную устаноў з адпаведным «выдатна» не менш чым па 2/4 усіх прадметаў, а па астатнім — з адзнакамі «здавальняюча» i «адукаваны» ўсё дзяржаўныя экзамены, ці абаронішы дыпломныя праекты на «выдатна».

Дыплом другой ступені выдаецца студэнтам, якія скончылі вышэйшую навучальную устаноў з адпаведным «выдатна» не менш чым па 1/4 усіх прадметаў, а па астатнім — з адзнакамі «здавальняюча» i «адукаваны» ўсё дзяржаўныя экзамены, ці абаронішы дыпломныя праекты на «выдатна».

Прапанавань нарматым замянаваць за ВНУ тэрмінам не менш чым на 4—5 год вытворнай практыцы, найбольш абсталяванай i добра арганізаванай для прызначэння ў іх вытворнай практыцы студэнтаў;

б) паслаць студэнтаў па практыку групам, пад кіраўніцтвам спецыяльна вылучаных выкладчыкаў вышэйшай навучальнай устаноў;

в) прапанавань нарматым замянаваць за ВНУ тэрмінам не менш чым на 4—5 год вытворнай практыцы, найбольш абсталяванай i добра арганізаванай для прызначэння ў іх вытворнай практыцы студэнтаў;

г) прапанавань усеабазнаму камітэту па вышэйшай школе пры СНК СССР у трохмесячны тэрмін распрацаваць палажэнне аб вытворнай практыцы, забеспячыўшы ў новых вучэбных планах ВНУ не менш 30 проц часу на вытворную практыку для двух старэйшых курсаў, павалічваючы гэты час, у залежнасці ад спецыяльнасці, да 40 проц;

д) прапанавань нарматым з чатырохмесячны тэрмін распрацаваць праграмы вытворнай практыцы для ВНУ ўсіх спецыяльнасцей.

ных устаноў кваліфікаванымі спецыялістамі, якія маюць вопыт навукова-педагагічнай i вытворнай работы.

5. Устанавіць, што дырэктары ВНУ вясце поўную адказнасць перат саветскай дзяржавай за кіраўніцтва вышэйшай навучальнай устаноў, за прыём i навучанне студэнтаў i арганізацыю палітыка-выхаваўчай работы сярод іх, за навукова-даследчую работу ў вышэйшых навучальных устаноў i гаспадарчае іе стаповішча, за падбор i правільнае скарыстанне навукова-педагагічнага персаналу, за падрыхтоўку навукова-педагагічных кадраў па кафедрах, за культурна-бытавое абслугоўванне студэнтаў i выкладчыкаў складу.

6. Выходзячы з задач падрыхтоўкі вышэйшых навучальных устаноў высокакваліфікаваных спецыялістаў, якія сталі бы ў сучаснай навуцы i высокіх патрабаванняў, якія прадаўляюцца ў сувязі з гэтым да дырэктароў вышэйшых навучальных устаноў, а таксама ў межах дзейнага павышэння аўтарытэту i адказнасці дырэктароў устаноў іх калектывам, што:

а) дырэктарам вышэйшых навучальных устаноў могуць быць толькі асобы, якія маюць заложную вышэйшую асвату i зымт навукова-педагагічнай i вытворнай работы ў данай галіне;

б) дырэктарам вышэйшых навучальных устаноў павінны быць асобы, якія маюць заложную вышэйшую асвату i зымт навукова-педагагічнай i вытворнай работы ў данай галіне;

в) дырэктарам вышэйшых навучальных устаноў павінны быць асобы, якія маюць заложную вышэйшую асвату i зымт навукова-педагагічнай i вытворнай работы ў данай галіне;

г) дырэктарам вышэйшых навучальных устаноў павінны быць асобы, якія маюць заложную вышэйшую асвату i зымт навукова-педагагічнай i вытворнай работы ў данай галіне;

д) адміністрацыйнае спажэнні на дырэктароў могуць быць накладзены толькі наркомам.

7. СНК СССР i ЦК ВКП(б) прапануюць наркомам стварыць дырэктарам вышэйшых навучальных устаноў усе неабходны ўмовы для павышэння іх навуковай i гэжнічнай кваліфікацыі (навуковыя волдусы, навуковыя камандзіроўкі, выписка літаратуры, вызваленне ад работы для падрыхтоўкі дысертацыі на вучоную ступень i ішт.).

8. Намеснік дырэктара па навуковай i навукавай рабоце вылучаюцца з ліку найбольш кваліфікаваных прафесараў па вылучэнні спецыяльнасцей i зацвердзяцца i зваіцца наркомам.

9. Доканы факультэтаў вылучаюцца з ліку прафесараў па вылучэнні спецыяльнасцей, зацвердзяцца начальнікам упраўлення навучальных устаноў нарматы на прадстаўленне дырэктара вышэйшай навучальнай устаноў.

Доканы ажыццяўляюць адзінаасобнае кіраўніцтва навукавай i навукавай работай факультэта.

10. Кіраўнікі кафедр вылучаюцца па конкурсу i зацвердзяцца на прадстаўленне дырэктара вышэйшай навучальнай устаноў усеабазнаму камітэтам па вышэйшай школе пры СНК СССР.

Права ўдзелу ў конкурсе на кіраўніцтва кафедрай прадстаўляюцца асобам, якія маюць званне прафесара ці вучоную ступень доктара наву.

Права ўдзелу ў конкурсе на кіраўніцтва кафедрай прадстаўляюцца асобам, якія маюць званне прафесара ці вучоную ступень доктара наву.

Давяты кафедрай вылучаюцца па конкурсу i зацвердзяцца начальнікам упраўлення ВНУ нарматы на прадстаўленне дырэктара ВНУ.

Права ўдзелу ў конкурсе на вакантную пасаду дацэнта прадстаўляюцца асобам, якія маюць званне дацэнта ці ступень кандыдата наву.

12. Супрацоўнікі кафедрай — асістэнтны навуковыя супрацоўнікі, лабаранты — вылучаюцца персанал на прафесарам — кіраўніком кафедрай па ўзгадненню з доканам факультэта i зацвердзяюцца дырэктарам ВНУ.

Ставочы перад супрацоўнікамі кафедрай задачу сістэматычнага павышэння іх навукова-вучацельнай кваліфікацыі, СНК СССР i ЦК ВКП(б) прапануюць дырэктарам вышэйшых навучальных устаноў i начальнікам упраўленняў вышэйшых навучальных устаноў не дапускаць сумешчэння ў рабоце дацэнтаў, асістэнтаў i навуковых супрацоўнікаў кафедрай, забеспячыўшы ўсе неабходны ўмовы для павышэння іх навуковай кваліфікацыі.

Прапанавань кіраўнікам кафедрай устаноў для зжыгата супрацоўніка кафедрай індывідуальныя канкретныя план навукова-даследчай работы i забеспячыць сістэматычнае павышэнне навуковай i педэгагічнай кваліфікацыі работнікаў кафедрай.

14. СНК СССР i ЦК ВКП(б) асуджаюць пашырэнне сярод пэўнай часткі работнікаў нарматы i навукавай устаноў поглядаў, што кафедрай вышэйшых навучальных устаноў усе неабходны ўмовы для павышэння іх навукова-педагагічнай дзейнасці.

СНК СССР i ЦК ВКП(б) укаваюць, што без навукова-даследчай работы не можа ажыццяўляцца вышэйшых навучальных устаноў падрыхтоўка спецыялістаў на ўзроўні патрабаванняў сучаснай навуцы i найвышэйшых падрыхтоўка навукова-вучацельных кадраў i павышэнне іх кваліфікацыі.

СНК СССР i ЦК ВКП(б) прапануюць усім наркатам i дырэктарам вышэйшых навучальных устаноў забеспячыць на справе разгортвання навукова-даследчай работы па кафедрах.

15. Забараніць партыйным, саветскім i гаспадарчым арганізацыям адрываць навукова-педагагічныя кадры вышэйшых навучальных устаноў ад іх непасрэднай работы i скарыставаць на рабоце не па спецыяльнасці.

16. Забараніць наркатам рабіць перамяшчэнне навукова-педагагічных кадраў вышэйшых навучальных устаноў у часе навучальнага года.

V. АБ ПРАДКУ I ДЫСЦЫПЛІНЕ У ВЫШЭЙШАЙ ШКОЛЕ

1. СНК СССР i ЦК ВКП(б) укаваюць, што высокая якасць падрыхтоўкі кваліфікаваных спецыялістаў у вышэйшых навучальных устаноў абумоўліваецца чотка ўстаноўленым парадкам i прытрыманнем пэўнай сувязомай дысплыіны ў вышэйшай школе.

У гэтых межах СНК СССР i ЦК ВКП(б) прапануюць дырэктарам устаноў дакладна расклад заняткаў i страгое яго выкананне: поўны парадак у аўдыторных, габінетах, лабараторыях, бібліятэках, чытальных, які-б забеспячаў нарматы навукавай работу; змяшчэнне пэўных вучэбных памяшканняў па кафедрам; забеспячэнне неабходнага рамонту i папаўнення лабараторый i габінетаў палгднымі лапаможнікамі, лабараторным абсталяваннем, рэактывам, чарчэжнімі прыладамі i т. д.

2. Устанавіць пэўныя расклад дзён i гадзін прымё дырэктарам, яго намеснікам i доканам факультэтаў, асобна для прафесараў, выкладчыкаў складу i асобна для студэнтаў у па-вучэбны час.

Устанавіць, што права ўваходу ў вучэбныя капусом i іштэраты вышэйшых навучальных устаноў маюць толькі студэнты, навукова-педагагічны i адміністрацыйна-тэхнічны персанал данай навучальнай устаноў. Доступ у іх іншым асобам дазваляецца толькі па спецыяльным прапусках.

3. Прапанавань дырэктарам ВНУ забеспячыць ва ўсіх памяшканнях вышэйшай навучальнай устаноў свечасоўны рамонт i ўборку, а таксама культурную абстаноўку ў верасцібах, у пакоях для чаханя.

ПРАЦЯГ ПАСТАНОВЫ СНК СССР і ЦК ВКП(б)

культурыне абслугоўванне на вясельях, у буфетах і сталовых.

4. СНК СССР і ЦК ВКП(б) прапаноўваць дырэктарам ВНУ сачыць за фізічным выхаваннем і становай чыстатай студэнтаў і прымаць меры па павышэнню на ўзроўні становішча студэнцкіх інтэрнатаў з забеспячэннем у іх безадкорнай чыстаты і ўсіх неабходных санітарна-гігіенічных умоў.

СНК СССР і ЦК ВКП(б) прапаноўваць дырэктарам вышэйшых навуковых устаноў і начальнікам упраўленняў вышэйшых навуковых устаноў наркаматаў:

а) устанавіць пэўны распарадак у інтэрнатах і самым рашучым чынам змагацца з яго парушэннямі;

б) устанавіць, што школы ў інтэрнатах і вучэбных памішанках могуць наладжвацца толькі са згоды дырэктара;

в) не дапуская самавольнага зніжэння ўстаноўленага дзяржавай норм жыллошчы для студэнтаў, перагрузкі інтэрнатаў, а таксама не дапуская засялення інтэрнатаў лабачнікамі і вучэбных харчуоў якімі-б там ні было жыхарамі.

5. Абавязваць наркаматаў і гораветы да верасня 1936 года вызваліць усе студэнцкія інтэрнаты ад лабачных жыхароў і вучэбных будынкаў ад якіх-бы там ні было жыхароў. Выданыя ў выкарыстанні данай пастановы прыцягваць да адказнасці.

6. Прапанаваць усеагульнаму камітэту па вышэйшай школе пры СНК СССР і народным камісарыятам забяспечыць правядзенне ў жыллі данай пастановы, а партыйным і совецкім арганізацыям аказаць удзяльную дапамогу дырэктарам вышэйшых навуковых устаноў у арганізацыі навучнай работы.

СНК СССР і ЦК ВКП(б) абавязваць камітэты па вышэйшай школе пры СНК СССР і народным камісарыятам забяспечыць правядзенне ў жыллі данай пастановы, а партыйным і совецкім арганізацыям аказаць удзяльную дапамогу дырэктарам вышэйшых навуковых устаноў у арганізацыі навучнай работы.

ва ўстаноўлены парадку ў ВНУ і тым самым стварыць неабходныя ўмовы ў справе падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў, якія-б поўнацэнна адпавядалі сучасным патрабаванням сацыялістычнага будаўніцтва.

СТАРШЫНЯ СОВЕТА НАРОДНЫХ КАМІСАРАў СЯІАЗА СССР В. МОЛАТАў
САКРАТАР ЦЭНТРАЛЬНАГА КАМІТЭТА ВКП(б) І. СТАЛІН
23 чэрвеня 1936 г.

ПРАПАЛОЦЬ УСЕ ЗЕРНАВЫЯ

Лёўнянскі раён скончыў першую прапалку ільну. Пераданыя жалкі («Інтэрпалка», «Профгори») прапалі другую прапалку ільну, адначасова знішчыўшы пустазелы на пасевы зяравых зернявін.

Гэтых пасеваў перадаваны жалкі гаспадарствам дзякуючы правільнай арганізацыі працы. У жалкі «Інтэрпалка», Супоткава сельсавета, дзе старшынёй тав. Сапегі, прымае на кожнае зяно па 10 гектараў ільну, на аднаго чалавека ў зяно па 1,6 гектара. У гэтым зяно кожная жалкіна атрымала індывідуальнае заданне па ўсё прапалцы.

На ўчастках, замараваных за пэўнымі людзьмі, пастаўлены жалкі з надзеяй: кожны пашчы, якасць тут норма выпрацоўкі і жалкі будзе налічва працэдур пры дэкарацыі прапалкі.

Пры такой індывідуальнай здышчыне ў зяно сацыялістычнае спарніцтва дае вялікі эфект. Так, напрыклад, Шаўрака Ірына, Жаркова Сапегі, Шкут і інш. за дзень матыкуюць і прапалваюць па 0,16 гектара разраджанага селекцыйнага пасеву ільну. Якасць работ у жалко «Інтэрпалка» выдатная.

У жалко «Пражэктар», Лёўнян-

скага сельсавета, такога-ж пасеву ільну (трэцяй прапалкай) апрацоўвалі да 5 чэрвеня толькі па 2 соці гектара на чалавека ў дзень, бо жалкіны па 8 чалавек у зяно правялі турэм і нават не ведалі норм выпрацоўкі і парадку аплаты ў прапалцы.

А калі работу арганізавалі так, як у жалко «Інтэрпалка», прадукцыйнасць працы рэзка ўзнілася. Зяноўныя Ірочава, Кібарова, Пярэчкава, Казлоўска апрацоўвалі ад 0,17 да 0,30 гектара пасеву ільну за дзень. Ні адна жалкіна не апрацоўвае менш 0,13 гектара ў дзень.

Дрэна арганізавана праца ў жалкінах «Компінтэра», «Чырвоныя Жалкіны», «Самалёт» і імя Леніна. Дзень у гэтых жалкох прапалат толькі 1 раз, а зяравыя зернявін густа зарастаюць пустазелам.

Ільну не пона на аснове правільнай арганізацыі працы прапалюць і другі раз не толькі лён, але і ўсе зяравыя да поўнай чыстаты ўсіх пасеваў. Асабліва ўвагу неабходна звярнуць на насаеныя ўчасткі па ўсіх культуррах, якія ў жалко «Інтэрпалка» і «Пражэктар».

Е. ЗАЛЕСКІ.

ДЗЕНЬ НА СЕНАЖАЦІ

Ільну не паспева ўзійці сонца, як нехта з каспоў заварушыўся, закашляў, потым закруціў паярло і навоўна прапалю вакол самага загера.

Гэта быў станавад Мышко Іван. Узяўшы сваю касу, ён пашоў плянкі на не паспеў Іван і раз у Івані мататком па касе, як Стальманшын, Равуці ўстаў і пачаў рыхтавацца да каспы. Наглядзеўшы на лёна, Равуці завіў:

— Сёння я павінен выкасіць адзін гектар. Мо-бы больш даць, але пашоў будзе вялікая гарачыня. Ступ першых малаткоў рабудоў і астатніх каспоў.

З песняй накіравалі касцы ў месца работ. Пачалася ўдарная праца. У перадах ідуць Іван і Стальманшын, Равуці і іншы пачынаюць раўняцца і ішчы жалкіны. Веселы і энергічны працуюць да абед.

... 12 гадзін дня. Касцы адзін за адным ідуць абедаль. Абеда быў дастаўлен сады-ж на сенажаці.

Пашаўшы, адны гуляюць у валейбол, другія — у даміно. Астатнія чытаюць газеты. Побач іграе скрапінка. Кортак падвоззіцца вынікі работ за першую палову дня. Абавязу ўсіх Равуці. Ён даў да абед 0,60 гектара. Мышко і Стальманшын да і па 0,46 га. Норма-ж за дзень — 0,38 га.

Пасля абед большасць каспоў пераключылася на ўборку.

Сенаўборку соўгае распачаў 9 чэрвеня. Сенажаць за 12 кілометраў ад цэнтры соўгае. 44 бадзёрыя энергічны касцы кожны дзень зыходзіць сады на работу. Да 16 чэрвеня спланы 64 гектары, з якіх 55 ужо ўбораны.

Л. ДАНИН,
соўгае «Замоща», Плесчаніцкага раёна.

ВЫЯЗНЫ ЛАРОК НА СЕНАЖАЦІ

У першы дзень сенаўборкі ў соўгае імя Леніна (Ваўручскі раён) раз каспоў перакрылі ўстаноўленай нормой у некалькі разоў. Прамыюць Ефім, Астрына Алякс, Натара Кастусь і Дрозд Рагор выкасілі за дзень па 1,2 гектара і зарэвалі па 21 руб. номны. Па аднаму гектару выкасілі касцы Пачыч Васіль, Пушчынскі, Янінскі, Бышко, Лабань Фёдар. За першы дзень касцы 70 каспоў выкасілі 50 гектараў сенажаці.

— Як мы маглі выкасіць за дзень 1,20 гектара? — раскаваецца станаўніца Астрэйка і Какура. Са тры дні да касцы мы пачалі выпра-

боўваць нашы касцы, паклялі іх разы тры, набылі добрыя асялякі. Касцы мы вышлі з расой, і пакуль пачаю прылікаць сонца, выкасілі ўжо па 0,77 гектара. У гарачыню лён не касілі, азначвалі, а як гарачыня спада, зноў узяліся за працу. Думаем, што выкасілі ільну больш, чым па 1,20 гектара.

Грама Белгала выехала на сенажаць у ларок. У ларку былі і будзёрыя напінкі, і махорка, і бузкі і т. д. Касцы засталіся галымі велімі задоланымі. Арганізаваў выязны ларок краніш Белыскі Вадзімір.

І. ЮРЧАНКА.

У выніскавай сямі народна вялікага Савета Саюза ордананасная Татарская совецкая сацыялістычная рэспубліка займае адно з першых месцаў. Сяня ў аб'ядраванай сацыялістычнай рэспубліцы Татарыя. У раённых камітэтах партыі і ў аддзяленнях партыі аб'ядраванай сацыялістычнай рэспубліцы Татарыя (18 мая), Паўночным Кавказе (18 мая), Савецкай Малдавіі (18 мая), Далёкай Прыкарпацкай (18 мая), Абхазскай АССР (18 чэрвеня).

ДА УСІХ ЖОНАК ГАСПАДАРнікаў і СПЕЦЫЯЛІСТАў СЕЛЬСкай ГАСПАДАРкі БССР

ЗВАРОТ УСЕБЕЛАРУСКАЯ НАРАДЫ ЖОНАК ГАСПАДАРнікаў і СПЕЦЫЯЛІСТАў СЕЛЬСкай ГАСПАДАРкі

Дарагія таварышкі! Мы з вамі жывем у выдатны час і ў самай шчаслівай і свежа краіне. Мы з вамі жывем у час, калі шматлікімі народамі нашай вялікай радзімы абмяркоўваюць праблемы новай Канстытуцыі Саюза Советскіх Сацыялістычных Рэспублік, Канстытуцыі, творчым якой з'яўляецца геніяльны працавіты працоўны ўсяго свету наш вялікі, родны Сталін, Канстытуцыі, якая адлюстроўвае наша арыстакра сёння і яшчэ больш прыгожую будучыню.

У новай стаўленай Канстытуцыі зазначаюць: «Жанчыне ў СССР прадстаўляюцца роўныя правы з мужчынам па ўсіх галінах гаспадаркі, адукацыі, культуры і грамадска-палітычнага жыцця». Мы з вамі абавязаныя забяспечыць гэтыя правы жанчын забяспечыць працаўладнаваннем жанчын роўнага з мужчынам права на працу, аплату працы, адпачынку, сацыяльнае страхаванне і асвету, дзяржаўнай аховы інтарэсаў мацяры і дзіцяці, прадстаўленнем жанчын пры ажыццяўленні волі і ўважання да жанчын, шырокай сеткай разлічальных дамоў, запіскаў і садоў».

Вялікай Гастрыніцкай рэвалюцыя развіццёва жанчын, зрабіла іх роўнапраўна з мужчынам, выдзяляла жанчын у асобны клас і таленты працоўных жанчын. Цяпер гэтыя правы, якімі совецкія жанчын карыстаюцца з першых дзён існавання саветскай ўлады, зазначаюць, як непахісны закон у стаўленай Канстытуцыі.

Праект стаўленай Канстытуцыі, апублікаваны законпраект аб забароне аборту, дапаможа рожніцям, дзіцячыя сеткі разлічальных дамоў, запіскаў і садоў, і т. д. і яшчэ і яшчэ раз з найвялікшай сілай паказваюць, на якую вышыню ўзнята совецкая жанчына, паказваюць бязьлікімі клопатамі аб нас партыі, урада, вялікага Сталіна.

Але, у гэты ільну краіне, жанчын такіх адносін, такіх клопатаў аб жанчыне? Гэта магчыма толькі ў саветскай краіне, краіне пераможнага сацыялізма, краіне, якая кіруе найвялікшым генія чалавецтва — Сталін.

І за вялікую партыю Леніна — Сталіна, за совецкую ўладу, за нашую вялікую радзіну!

шу вялікую сацыялістычную радзіму совецкія жанчыны гатовы аддаць жыццём.

Пачуццям чалавечай годнасці, добу да свабоднай і радаснай працы, да свай шчаслівай радзімы жыве ў сэрцы кожнай совецкай жанчыны. Гэта пачуццё знайшло сваё іскраве выражэнне ў вялікім руху жонак гаспадарнікаў і інжынера-тэхнічных работнікаў пажытай прамысловасці. Іно з вялікай сілай прагучала ў сваёй усеагульнай нарады жонак гаспадарнікаў і інжынера-тэхнічных работнікаў пажытай прамысловасці да ўсіх жонак гаспадарнікаў і інжынера-тэхнічных работнікаў Саюза СССР.

Іны заклікалі далучыцца да свайго вялікага руху, пашырыць яго па ўсю краіну, змагацца разам з мужчынамі, камандзірамі вытворчасці і сельскай гаспадаркі за культуру, за радаснае жыццё.

Мы зварачаемся сёння да ўсіх жонак гаспадарнікаў і спецыялістаў сельскай гаспадаркі БССР з заклікам выйсці з вузкіх замкнёных інтарэсаў толькі свайго сямі, свайго ўзросту, уключыцца ў гэты вялікі рух. Можна быць выдатнай маткай, класіфікацыя жонкай і дасканалай гаспадыняй і ў той-жа час прымаць самы актыўны ўдзел у грамадска-палітычным жыцці.

Наглядзеце, якія вялікія магчымасці, якія шырокае поле дзейнасці адкрываюцца перад намі ў кожнай сельскай і ў кожнай МТС. Навосяці парадкаў у сталовых, на купні, каб быць смачным абед, чыстата і ўтульнасць, хіба гэта не ганаровае задава для кожнай жонкі? І інтэрнацыя, дзіцячы сады і яслі, клубы і бібліятэкі, дыкаліяцыя непьюнасці і маланішчэннасці, туркі саветскай працы, амбулаторыі і хіргі разлічальных — хіба гэта не вялікае поле дзейнасці для кожнай жонкі?

Наша мэта тая, каб патрабаванні стаўленай клопатаў аб чалавеку. Мы далучаемся да клятвы ўзятай:

каў усеагульнай нарады жонак гаспадарнікаў і інжынера-тэхнічных работнікаў пажытай прамысловасці — быць самімі адпаведнымі памочнікамі партыі і ўрада ў іх клопатах аб жыццым чалавеку.

Мы абавязваемся і заклікаем усіх нас актыўна ўдзяляць сваім мужам і стварэнню сапраўднай культуры, культурнай абстаноўцы ў інтэрнатах, рабочых кварталах, клубах і чырвоных кутках, арганізаваць усю работу ў кожным з гэтых устаноў, разгарнуць рабочую моставую сацыялістычную, добрую культуру-братства ўмовы рабочых, вясель смех і радаснае жыццё, зяравыя і радасныя гаворкі аказаць будучы нахліны нашых мужоў і ўсіх работчы МТС і саўгасу на ільну лепшую работу па паліцыі вытворчасці, на ільну больш магутнае развіццё станаўлення руху.

Таварышкі! Мы з вамі жывем у асабліва ўдзяльных і заклікаем усіх нас актыўна ўдзяляць сваім мужам і стварэнню сапраўднай культуры, культурнай абстаноўцы ў інтэрнатах, рабочых кварталах, клубах і чырвоных кутках, арганізаваць усю работу ў кожным з гэтых устаноў, разгарнуць рабочую моставую сацыялістычную, добрую культуру-братства ўмовы рабочых, вясель смех і радаснае жыццё, зяравыя і радасныя гаворкі аказаць будучы нахліны нашых мужоў і ўсіх работчы МТС і саўгасу на ільну лепшую работу па паліцыі вытворчасці, на ільну больш магутнае развіццё станаўлення руху.

Няхай жыве саветская партыя і вялікая партыя Леніна — Сталін! Няхай нароку такога радаснае і шчаслівае жыццё. Няхай жыве наша саўдзяна Чырвоная армія і дэ-лазны маршал тав. Варашылаў!

Няхай жыве Комуністычная партыя большаўскай Беларусі! Няхай жывуць саўдзяны ордананасны т. Гінало і Галадзін!

Няхай жыве наш вялікі друг і настаўнік, той, хто даў нам шчаслівае і радаснае жыццё, бязьлікімі клопатамі якога мы ачуваемся на кожным кроку, той, хто вядзе нас ад перамогі да перамогі, па шляху ўсёго чалавецтва, — наш мудры, любімы СТАЛІН!

АБ КОДЗЕ ВЫКАНАННЯ ПА УВАРАВІЦКАМУ РАЕНУ ПАСТАНОВЫ СНК СССР і ЦК ВКП(б) АД 7 САКАВІКА 1936 ГОДА АБ РАЗВІЦЦІ ТОНКАРУНАЙ АУДАГАДОў І ДАПАМОЗЕ КАЛГАСНІКАМ У НАБЫЦЦІ АВЕЧАК

Пастанова ЦК КП(б)Б

Праверкай устаноўлена, што ў Уваравіцкім РК КП(б)Б усім дэпартаментам па пастановы СНК СССР і ЦК ВКП(б) ад 7 красавіка 1936 года аб развіцці тонкарунага аўдагадоў і навуковых устаноў ЦК КП(б)Б па гэтым пытанню ад 4 красавіка і 5 мая 1936 года.

РК КП(б)Б гэтых пастаноў не абмеркаваў і фактычна ўхіліўся ад іх выканання. Праўдзім уваравіцкага РК ВКП(б) вынес пастанову яшчэ 27 красавіка з зацвярджэннем паша па сельсаветах, але гэта пастанова да адоўжэння дна не была расказана. Зсім не ўзяты ўлічанне аб метызаванні авечак у раённай тэзене.

У выніку важнейшай раённай партыі і ўрада па пытанню развіцця жывёлагадоўлі засталіся невядомымі ў кагалсах і практычна неапрацаванымі па правядзенню ў жыллі.

Такое становішча з'яўляецца вялікай неабходнасцю для дэпартаментаў партыі і ўрада і яўнай недаацэнкі з боку РК і сакратару РК — т. Фрыдмана і Кукіна і старшын РК РК т. Ісачанка, паварожваючы іх, што паўтарэнне паводнаў адносна да больш сур'ёзнага партыйнага спынення і паставіць пытанне аб іх рабоце.

Загэты райа тав. Гольдман, які правіў сабе ў пашытай метызаванні авечак работнікамі, які не павольнаўска адносна да свай пра-

мых абавязкаў, і дрэнным партыйцам. — абавязчыць вымову і пашыраць, што паўтарэнне фактаў казачна-бюракрацкіх адносін да дэпартаментаў партыі павінен зніць з рэалізацыі справы павінен зніць з партыі, боня і выключыць яго з партыі.

Прыняць да ведама, што паша ўмяшання сельсагаспадарчага аддзела ЦК КП(б)Б райком партыі пры ЦК КП(б)Б гэтых пастаноў не абмеркаваў і фактычна ўхіліўся ад іх выканання. Праўдзім уваравіцкага РК ВКП(б) вынес пастанову яшчэ 27 красавіка з зацвярджэннем паша па сельсаветах, але гэта пастанова да адоўжэння дна не была расказана. Зсім не ўзяты ўлічанне аб метызаванні авечак у раённай тэзене.

У выніку важнейшай раённай партыі і ўрада па пытанню развіцця жывёлагадоўлі засталіся невядомымі ў кагалсах і практычна неапрацаванымі па правядзенню ў жыллі.

Такое становішча з'яўляецца вялікай неабходнасцю для дэпартаментаў партыі і ўрада і яўнай недаацэнкі з боку РК і сакратару РК — т. Фрыдмана і Кукіна і старшын РК РК т. Ісачанка, паварожваючы іх, што паўтарэнне паводнаў адносна да больш сур'ёзнага партыйнага спынення і паставіць пытанне аб іх рабоце.

Загэты райа тав. Гольдман, які правіў сабе ў пашытай метызаванні авечак работнікамі, які не павольнаўска адносна да свай пра-

ПРЫЕМ РАБОТНИКАУ СПАЖЫВЕЦКАЙ КААПЕРАЦЫІ У СОУНАРКОМЕ СССР

21 чэрвеня т.т. В. М. Молатаў і В. Я. Чубар прынялі ў Соўнаркомі СССР дэлегацыю работнікаў спажывецкай кааперацыі — узаемнікаў пленума праўдзіна Цэнтрсаюза. На прыёме прысутнічалі 68 старшын сельскіх спажывецкіх завадзтваў, абласных і раённых спажывецкаў разам са старшынёй праўдзіна Цэнтрсаюза тав. Зеленскім. На прыёме прысутнічалі народны камісар унутранага гандлю СССР тав. Вейдэр і загадчык пашана-фінансавых і гандлёвага аддзела ЦК ВКП(б) тав. Баўман.

Тав. Зеленскі аказаў кароткае пазнаменне аб рабоце аб'яднанага пленума праўдзіна Цэнтрсаюза.

Вастушніца затым т.т. Кебароў (сельцо Паўночна-Каўказскага края), Васільева (сельцо Заходняй вобласці), Кухнін (Маскоўская вобласць), Магурскі (Вінніцкая вобласць), Арынін (Таджыкская АССР) і Кліменка (Калінінская вобласць) паведамілі аб рабоце кіруючых іль арганізацыі спажывецкай кааперацыі аб узрастаючай дапамозе пашыраць і кагалсаў рабоце кааператываў аб росце рэнтабельнасці гандлёвых прапрыетарыяў, аб павелічэнні запасаў сельска-прамысловых тавараў, разгортванні разнастайнага гандлю; іны ўказалі на неабходнасць будаўніцтва сеткі новых крам і складоў, якія-б адпавядалі задачам культуры гандлю і неабходнасці расшырэння кааператываўнага адуку.

Вразумець, што рэнтабельнасць павінна быць толькі праўдзінаўскай СССР дэлегацыя работнікаў спажывецкай кааперацыі — узаемнікаў пленума праўдзіна Цэнтрсаюза. На прыёме прысутнічалі 68 старшын сельскіх спажывецкіх завадзтваў, абласных і раённых спажывецкаў разам са старшынёй праўдзіна Цэнтрсаюза тав. Зеленскім. На прыёме прысутнічалі народны камісар унутранага гандлю СССР тав. Вейдэр і загадчык пашана-фінансавых і гандлёвага аддзела ЦК ВКП(б) тав. Баўман.

Тав. Зеленскі аказаў кароткае пазнаменне аб рабоце аб'яднанага пленума праўдзіна Цэнтрсаюза.

Вастушніца затым т.т. Кебароў (сельцо Паўночна-Каўказскага края), Васільева (сельцо Заходняй вобласці), Кухнін (Маскоўская вобласць), Магурскі (Вінніцкая вобласць), Арынін (Таджыкская АССР) і Кліменка (Калінінская вобласць) паведамілі аб рабоце кіруючых іль арганізацыі спажывецкай кааперацыі аб узрастаючай дапамозе пашыраць і кагалсаў рабоце кааператываў аб росце рэнтабельнасці гандлёвых прапрыетарыяў, аб павелічэнні запасаў сельска-прамысловых тавараў, разгортванні разнастайнага гандлю; іны ўказалі на неабходнасць будаўніцтва сеткі новых крам і складоў, якія-б адпавядалі задачам культуры гандлю і неабходнасці расшырэння кааператываўнага адуку.

У заключэнне гутаркі тав. В. М. Молатаў указаў на тое, што пераважна работа спажывецкай кааперацыі за кароткі час поўнацэнна сабе апраўдала, і ўжо ў пашытацы першы азнакі ўздыму работы кааператываў. Паша тав. Молатаў аб'яў, па просьбе ўздыму, не супакойваючыся на тае, абавязчыць рэнтабельнасці ў рабоце, якая для нас не самамота, і

